వనితాలోకం:

పార్వతి

పోతుకూచి సాంబశివరావు

ఇంటికి ఆమడ దూరంలో ఉన్న నూతిదగ్గర స్నానంచేసి, మంచి నీళ్లబిందె బుజాన పెట్టుకుని, తడిబట్టలతో వణుకుతూ, రాజమ్మ గుమ్మంలో అడుగు పెట్టగానే, ఎదురుగా పవరుపేట స్టేషను నుంచి ఒంటరిగా నడిచి వస్తున్న పార్వతిని చూసి, విస్తుపోయింది. ఇద్దరూ ఒకరికేసి ఒకరు చూసుకుంటూ గుమ్మం ఎక్కారు. పార్వతి పరిస్థితులు ఎరుగున్న రాజమ్మ, తన కూతురుకు ఏదో తప్పనిసరి విషమ పరిస్థితి వచ్చిఉంటుందనే ఊహలోపడి బిక్క మొహం వేసింది. గాయాలుపడిన హృదయానికి సానుభూతి దొరకక, కరడుకట్టిన పార్వతి ఆదరణపాత్రమైన తల్లిని చూడగానే దుఃఖం ఆపుకోలేకపోయింది. హఠాత్తుగా 'అమ్మా' అని కేక పెట్టి, తడిబట్టతో ఉన్న రాజమ్మను కౌగలించుకుని పార్వతి వలవలా ఏడ్వసాగింది. మరోకమార్గం లేక, రాజమ్మ తన బుజాన ఉన్న బిందెను తక్షణం క్రింద పారేసి, కూతురుతో ఇంట్లో వరండాలో కూలబడింది.

వంటింట్లో భోజనంచేస్తున్న పదిహేనేండ్ల లలిత, ఏడేండ్ల బాబు, అక్క ఏడ్పులు, తల్లిగొంతు, విని ఎంగిలిచేతులతో బయటికి వచ్చారు. జ్ఞానమొచ్చిన లలితకు పార్వతిచరిత్ర పరిచయమే. 'ఏదో తుఫాను ఆమె అత్తగారింట్లో మళ్ళా బయలుదేరి ఉంటుంది.' అనుకుంది లలిత, పార్వతిని చూడగానే.

హృదయాలు ఉపశమనం పొందేదాకా, తల్లీ కూతుళ్లు దుఃఖించి, బాధలు కొంచెం ఆరిపోగానే, కళ్ళు తుడుచుకుని, గుండెలు దిటవు పరచుకుని, తక్కిన మామూలు దైనందిన కార్యక్రమాలు జరపడానికి లేచారు.

లలిత, బాబు పదిగంటలవడం చే స్కూళ్ళకు పరుగెత్తారు. రాజమ్మ, పార్వతిని స్నానంచేయించి, భోజనం పెట్టి, సావకాశంగా అడిగింది సంగతేమిటని?

పార్వతి తన విషాదపరిస్థితులు ఏకరువు పెట్టింది.

అత్తగారి సాధింపుధోరణి రోజురోజుకూ పెరిగిపోతోంది. వండినకూర చప్పగా ఉందట! పప్పు మాడిపోయిందట? ఆరుసంవత్సరాలై కాపురానికి వచ్చినా వంట చేతకాదుట! కూర్చుంటే అంటు, నుంచుంటే అంటు, అంటుంది. మడి, శుచి, శుభ్రం తెలియదంటుంది. ఇంట్లో ఏది చేసినా దానికి పదివంకలు పెట్టి, తర్వాత దిద్దుకుంటూంటుంది. ఆ పని దిద్దుతున్నంత కాలం సాధించడమే! తల్లి అనే సాధింపులకు విధవాడపడుచులు ఇద్దరూ తాళం వేస్తూంటారు.

ఆవిడ సాధింపులు, సణుగులు, తిట్లు, దెబ్బలు, భరించే శక్తి నాలో క్షీణించింది. మాటకుమాట సమాధానం చెప్పసాగాను. తన అధికారాన్ని ఆటంకపరిచే నన్ను చూసి మరీ రౌద్రం వహించింది. ఒకరోజు అత్తగారికి వడ్డించి భోజనానికి కూర్చున్నాను. మునుపటి పెండ్లినాటి విషయాలు కదిపింది ఆవిడ. వెండికంచం, రిస్టువాచి, అల్లుడుగారికి మనం యివ్వలేదుట! పనికిరాని సంబంధమట మనది! నోటికివచ్చిన తిట్లు తిట్టసాగింది ఆమె. నాన్నను, నిన్ను, మనవంశాన్ని తిడుతూంటే కోపంవచ్చి నోరు సంబాళించుకోమని అరిచేను. అంతటితో పెద్దపులుల్లా అత్తగారు, ఆడపడుచులు, మీదపడి కొట్టారు. ఇంటికి రాగానే మీ అల్లుడుగారితో ఏవో నేరాలు చెప్పారు. ఆయన సంగతి నీకు తెలియందేముంది? కోపం పట్టలేక ఇంట్లో ఉన్న కావిడి బ్రద్ద తిరగేశారు నామీద. ఒళ్లు హూనమయింది. ఇంట్లోంచి గెంటి దూళ్లపాకలో పడేశారు నన్ను. దద్దుల్లా తేరిన ఒంటిమీద పుండ్లబాధ భరించలేకపోయాను. రెండు రోజులు భోజనం పెట్టడం మానేశారు. ఇంక అక్కడ ఉండలేకపోయాను. రాత్రి యెవరికీ తెలియకుండా దొడ్డిగుమ్మం తలుపు తీసుకుని బయటపడ్డాను. చేతిగాజు ఒకటి అమ్మేసి, తాడేపల్లిగూడెంలో టిక్కట్టు కొనుక్కుని రైలుఎక్కాను.

పరిస్థితులు క్లుప్తంగా వల్లిస్తోంటే, జరిగిన బాధలు తిరిగి ఒక్కసారి తలపుకు రాగా వరదల్లా కన్నీరు స్రవించింది పార్వతికి. నడ్డిమీద తట్లుగా తేరిన పుండ్లు సలుపుపెట్టాయి. రాజమ్మ, కూతురు [illegible] లకు కళ్ళు చెమర్చింది. గదిలో [illegible] ఉన్న కొబ్బరినూనెసీసా తెచ్చి, [illegible] వీపుకు నూనె పట్టించింది.

'అమ్మా, నేనింక కాపురం చే[illegible]' పార్వతి గద్గదస్వరం వణికింది.

రాజమ్మ ఏడ్వడంతప్ప మరేమీ [illegible] డలేదు. ఆమె ఏడ్పులకు [illegible] పార్వతి కాస్సేపు కన్నీరుకార్చి, [illegible] గదిలోకి పోయి పడుకుంది.

పార్వతి లేచేటప్పటికి సాయంత్ర[illegible] హాయిగా అల్లరిచేసుకుంటూ, లలిత, [illegible] పుస్తకాలు పట్టుకుని ఇంటికి వచ్చా[illegible] కంలా ఉన్న అత్తగారింట్లో [illegible] చెయ్యడంకంటె, కలో గంజో [illegible] ముసలితల్లికి చాకిరీచేస్తూ చెల్లెలు, [illegible] పోషణమాస్తూ, తల్లిదగ్గర ఉంటే [illegible] డేలా తోచింది పార్వతికి. పుస్తకా[illegible] గదిలో గిరవాటేసి బాబు పార్వతి[illegible] కూర్చున్నాడు గంతేసి. లలిత [illegible] దొడ్లోకి వెళ్లి ముఖం శుభ్రంచేసు[illegible] అక్కయ్యను పలకరించింది.

'ఏమిటిసంగతులు అక్కయ్యా!'

'ఏమున్నాయి' పార్వతి ము[illegible] నవ్వింది.

'అయితే అత్తగారు ఇంట్లోంచి [illegible] య్యడం ఇది మూడవసారి అ[illegible] బాగుంది' అంటూ లలిత నిట్టూ[illegible] చింది. సానుభూతి చూపించే లలిత [illegible] ర్పుగాలికి ఆమె దుఃఖం ప్రకం[illegible] కాని అంతలోనే ఆ దుఃఖాన్ని [illegible] కుంది.

అక్కయ్య బాధలు మరిపించ[illegible] మరోక ప్రసంగం తెస్తూ, 'అక్కా, [illegible] చింతపూలు ఎన్నో పూచాయి. [illegible] గుచ్చిపెడుదూ! ఇప్పుడే తెస్తా[illegible]' అంటూ పరుగెత్తింది లలిత. పార్వతి [illegible] కూర్చుని బాబు కథ చెప్పమంటూ [illegible] సాగాడు.

వరండాలో చాపవేసుకు కూ[illegible] లలిత తెచ్చిన బంతిపూలు మాలగా క[illegible] బాబుకు ఆనందం కలిగేలా ఒక [illegible] చెబుతూ కాలక్షేపం చేసింది పార్వతి. [illegible] సాయంత్రం బాధలబ్రతుకులాంటి [illegible] చూరిన పొయ్యి ఊదుతూ, వం[illegible] త్నంలో నిమగ్నమయింది రాజమ్మ.

భోజనాలయినాక, పార్వతి, [illegible] పెంటపాడులోని ఇతర కుటుంబా[illegible] వింతలు విశేషాలు చెప్పుకుంటూ కొం[illegible] మాట్లాడుకున్నారు. బాబు, లలిత, [illegible] కాలు ముందువేసుకుని, ఆవలిస్తూ ని[illegible] దాకా అరికెను దీపాలముందు జోగి [illegible] పోయి పడుకున్నారు. కాలక్షేపం [illegible] పూర్తయ్యాక పార్వతీ, రాజమ్మ కూ[illegible] మంచాలమీద ఒరిగారు.

సంసారబాధలు ముళ్ళల్లా గ్రుచ్చుకుంటూన్న రాజమ్మశరీరానికి పడుకున్న పక్కలో మెత్తదనం కన్పించలేదు. పాత వర్తమాన భవిష్యద్విషయాలు ఎన్నో ఆమె కలలో తిరిగిపోయాయి. తనకు నలభై ఏళ్లు దాటాయి. సంతానమరణాలు, ఆస్తి పోవడం, భర్తృవియోగం, తన జీవితంలోని ముఖ్యఘట్టాలు. భర్త విశ్వనాథం తన్ను చాలా ప్రేమతో చూచేవాడు. ఆయన మమకారమే జీవితంలో లేకపోతే, వచ్చిన కష్టాలకు మతిపోయేగతి పట్టేది. భర్త తెల్వితక్కువగా స్నేహితులతో ఆస్తివిషయంలో లావాదేవీలు తెచ్చుకుని ఉన్న ఆస్తి పోగొట్టేశారు. ఒక ఎకరం మాగాణి భూమి, నాల్గుగదుల యీ పెంకుటిల్లు, కుటుంబానికి మిగిల్చి చనిపోయారు. మాష్టరీ ఉద్యోగం వల్ల మిగిలిన నాల్గురాళ్ళు బ్యాంకిలో ఉన్నాయి. ఒక్క పెద్దకూతురు పెండ్లే ఆయన బ్రతికున్న రోజుల్లో చేసిన శుభకార్యం. ఆ సంబంధం చివరకు కూతురు నెత్తిమీద గొడ్డలిపెట్టులా తయారయింది.

తను ఎన్నోసార్లు మొత్తుకుంది, చదువులేని పల్లెటూరివాడికి పిల్లనివ్వడ మేమిటని. ఎంత ఘోరం పోతేనేం, పాతికెకరాల పల్లపుభూమి, స్వంత ఇల్లు కలిగి చక్కగా వ్యవసాయం చేసుకుంటూ, ఇంటినిండా పాడిపంటలు సమృద్ధిగా ఉన్న మరొక లక్షణమైన దగ్గర కుటుంబం సంబంధం తన చితికిన జీవితంలో సంపాదించడం కష్టమని భర్త వాదన. జీవితానికి కావలసింది ముఖ్యంగా పుష్కలమైన ధనం కాని, చదువులమీద ఆధారపడిన సంపాదనలు చాలకాలం హాయి చేకూర్చలేవని ఆయన నమ్మిక. తన పోరు పడ్డే పార్వతికి స్కూలు ఫైనలు దాకా చదువు చెప్పించారు. కూతురూ తనూ చెప్తున్నా వినక, మేనరికం నిశ్చయించి పార్వతి పెండ్లిచేశారు.

భర్త చనిపోయారు. కనుక మిగిలిన భారాలు తను భరించవలసి వస్తోంది. పేగులో పెరిగి కలిసిన బంధువులే ఇంటి కోడలికి ఆదరణ చూపించకపోతే పరాయివారు చూపించడం కల్ల. ఇంక జీవితమంతా ఇక్కడే తనలోపాటే ఏదో కలో గంజో. తాగుతూ కూతురు బ్రతికేయోగం పట్టిందని రాజమ్మ కన్నీరు కారుస్తూ, మగత నిద్రలో కన్నుమూసింది.

తన ఆరు సంవత్సరాల కాపురాన్ని తలచుకుంటూ నిద్రరాక ప్రక్కమీద ఇటూ అటూ దొర్లుతోంది పార్వతి. స్వంత మేనత్త రాక్షసిలా ప్రవర్తిస్తుందని పెళ్ళి ముందు అనుకోలేదు. డబ్బున్న సంబంధం. ఏదో సుఖపడతానని తండ్రి తన్ను ఆ కుటుంబంలో కాలుపెట్టించాడు. పెండ్లినాటి వాగ్దానాలైన వెండికంచం, రిస్టువాచీ, నగలతో, అత్తగారు, ఆడబడుచులు పెట్టే శాపనాకారాలకు మితిలేదు. కోడంటికం పెట్టడమే ఒక గొప్పతనంగా ఎంచుకుంటోంది అత్తగారు. చదువురాని విధవాడపడుచులకు తనంటే ఎంతో అసూయ. ప్రక్కయింటి పిల్లల సహాయంతో చదువుకుందుకు ఏవైనా పుస్తకాలు తెచ్చుకుంటే, అవి వాళ్లు దాచేసేవారు. అంత నీచమైన మనస్సులు వాళ్లకుంటాయని తనెప్పుడూ అనుకోలేదు. ఇంతకీ తన భర్త తిన్నగా చూస్తే యీపరిస్థితులు రాకపోయేవి.

గిరిజాల జుట్టు, మల్లుపంచ, సిల్కులాల్చీతో భర్త కామరాజు ఎదురుగా కనిపించాడు. తనమీద అభిమానం లేకపోతే పెండ్లిచేసుకోడం ఎందుకో! ఎప్పుడూ పేకాట, ముండలు, వ్యవసాయంతో, తీరుబడిలేని మనిషి తనకు ఏం ఆనందం యివ్వగలడు? చుట్టుప్రక్కల చిలకా గోరింకల్లా కాపురం చేసుకుంటున్న తోటి వయసు స్త్రీలను చూస్తూంటే ఎంతో బాధ కలిగేది. దొడ్లో మల్లిపందిర విరగాచే మల్లిపూలు సరదాగా పెట్టుకుందామన్నా, ఆ పరిమళాలు వృథా అయిపోగలవని తన కెప్పుడూ విచారమే! ఒకవేళ పొరపాటున ఏ సాయంత్రమన్నా ఆ పూలు తల్లో తురుముకుంటే, విధవాడపడుచుల ఎకసక్కెలు, వెక్కిరింపులు, అత్తగారి సాధింపులు, వినిపించేవి. ఆ పువ్వులు ఉపయోగంలేక పరిమితకాలం గడవగానే వాడిపోయేవి. చదువుకున్న స్త్రీకున్న సునిశితమైన శృంగార హృదయాన్ని అర్థంచేసుకునే భర్త లభించడం అదృష్టం. విచక్షణ జ్ఞానంలేని పల్లెటూరి విజ్ఞానశూన్యులైన భర్తలచేతుల్లో ఎంతో పాపం చేసుకుంటేకాని కష్టపడే స్థితి పట్టదు తనలాటి అభాగ్యులకు.

శుద్ధత

శుద్ధత కేవలము ప్రకృతి వరప్రసాదము మాత్రము కాదు. అది మానవ యత్నముతో కూడ లభించ గలదు. పకావ్ ప్రభుత్వ నిర్ణీతములకు తగినట్టు, మొదటినుండి చివరివరకు చేతి స్పర్శ లేకుండా తయారయి సీలు చేయబడిన డబ్బాలలో మీకు దొరకును. దాని వలన లాభములు మీరు ఆలోచించుకోండి.

బజారు నూనెలు. చేతులుతో దానిని కల్తీ చేయుటకు, అపరిశుద్ధము చేయుటకు వీలుకాదు

దాని వలన కుటుంబ ఆరోగ్యము పూర్ణ సురక్షితము — డాక్టరు ఖర్చులు లేవన్నమాట

అది అదాయకరము కూడ. ఎందువలనంటె చవక మిశ్రమము లతో మీరు మోసపోరు

పూర్ణ పరిశుద్ధమైన వంటకు వాడే సాధనము

పకావ్ ఎ. డి విటమినులు కలిగినది

A TATA PRODUCT

ఇండియా పెట్టుబడితో.
ఇండియా నిర్వహణ క్రింద. ఇండియాలోనే తయారవుతున్నది.
తాతా ఆయిల్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్

TP 153

బాధల భారంతో ఉడికిన శరీరంవల్ల, నిట్టూర్పులవల్ల ప్రక్క పచ్చబడింది. పార్వతి శరీరంలోని నరాలు పొంగి మథన పెట్టాయి. ఆ ఆవేదన అణచుకుంటూ అలమటించింది ఆమె.

తన తండ్రి దగ్గర, ఆయన చనిపోయే ముందు, అత్తగారు ఎవరికీ తెలియకుండా దాచుకున్న రెండు వందలు, తన తల్లిని యిప్పుడు బలవంతంగా యిమ్మంటే, ఏ విధంగా అప్పు తీర్చగలదు! తోడబుట్టిన సోదరే చనిపోయిన అన్నమీద పగ తీర్చుకుంటూ వినరాని తిట్లు తిట్టడం మానవత్వం లేకుండా క్రూరంగా ప్రవర్తించడం. తండ్రి వదిలినఇంట్లో తల దాచుకుని, మిగిలిన కొద్ది ఆస్తితో నానా కష్టాలుపడుతూ తల్లి గుట్టుగా సంసారాన్ని ఈడ్చుకుంటోంది. అటువంటి తల్లిని తన్ని, తండ్రిని తిడుతూ రోజూ ఏదో రభస చెయ్యడం అత్తగారికి పరిపాటి ఐపోయింది. ఇంతకుముందు ఇంట్లోంచి ఎన్నిసార్లు గెంటేసినా, కాపురంచెడితే స్త్రీకి గౌరవం ఉండదనేభయంతో తాను ఎంతో సహనం చూపించి అత్తగారి ఇల్లు అంటిపెట్టుకుంది. తను ప్రాకులాడి ప్రాధేయపడినకొలదీ అందరూ తన్ను నీచంగా చూస్తున్నారు. అటువంటి బాధల బ్రతుకు బ్రతికేబదులు ఒంటరిగా ఏదోవిధంగా జీవితం గడుపుకోడం మంచిది.

చితికిన ఆర్థికస్థితితో తనతల్లి మిగిలిన ఇద్దరిసంతానానికి చదువు చెప్పించి, శుభకార్యాలు చెయ్యాలనే సమస్యలతో బెంగ పెట్టుకుంది. అటువంటప్పుడు కాపురం చెడిన తను ఆర్థికంగా ఆమెకు మరీ బరువు కాగలదు. తల్లికి తాను బరువుకాకుండా సహాయకారిగా ఏవిధంగా ఉండగలదు? పరిపరివిధాల ఆలోచిస్తూ, మీదకు ఉరికిన నిద్రవల్ల జోగుతూ తలగడలో కళ్లుమూసింది పార్వతి.

*   *   *

తనభర్తతోడబుట్టువైన వియ్యపురాలిలో ఏదైనా కనికరం కలగగలదని మూడు నెలలు ఓపికపట్టింది రాజమ్మ. బాధలతో విసిగెత్తిపోయిన పార్వతి తాను అత్తగారింటికి తిరిగివెళ్ళి కాపురంచేసేకన్న నూతిలో దిగి ఛస్తానని విలపిస్తోంది. కఠికహృదయపు పార్వతి అత్తగారు కాని, పరస్త్రీ ఆసక్తుడైన పార్వతి భర్త కాని, ఆమెను పిలిచి తీసుకువెడతారనుకోడం తన తెల్వితక్కువ అని రాజమ్మ గుర్తించుకుంది. ఇంక చేసేది లేక వియ్యపురాలి పేర రెండు కార్డులు వ్రాసింది తన కూతుర్ని త్వరలో అక్కడకు తీసుకువస్తానంటూ. కాని జవాబు రాలేదు. ఏమీ తోచక కూతురు కాపురం చెడుతోందన్న బెంగ... కలకుళ్లి కుమిలిపోతోంది రాజమ్మ.

వీధిలో తలుపు చప్పుడయింది. ... తీయగానే తన పెద్దన్న వెం... గుమ్మంలో కనిపించాడు. రాజమ్మ ... లోపలికి వెళ్లి, అతనికి చేతులు కా... క్కుందుకు నీళ్లు యిచ్చి, దాహం... నికి మజ్జిగ యిచ్చింది. చేతిలో ఉన్న... క్రింద పడేసి ఎండవేడివల్ల కా... బట్టతలమీద చన్నీళ్లు చల్లుకుని ... ప్రక్షాళనం చేసుకుని తీరుబడిగా ... చాడు వెంకట్రావు.

‘ఇంటిదగ్గర అంతా కులాసా?’ ... సంభాషణ కదిపింది.

‘ఆఁ’ అంటూ ఎదురుగా ఉన్న ... తిని చూసి, ‘అమ్మాయి ఎప్పుడు వ... ఉత్తరమైనా రాయలేదే!’ వెం... ప్రశ్నించాడు.

‘అమ్మాయి వచ్చి మూడు నెలల... ఉత్తరం రాద్దామనుకుంటూనే ... చేశాను’ అంటూ సమర్థించుకుంది ... చేసిన పొరపాటు.

‘అల్లాగా’ అన్నాడు వెంకట్రావు ... పొరపాటుకు సరియైన ఫలితం ... దన్నట్లు. ప్రక్కనే తన సంచిలో ... మూల పదిలంగా దాచిన శుభలేఖ ... తీశాడు.

‘ఇది నీకు అందిందనుకుంటాను’ అ... రాజమ్మకు అందించాడు వెంకట్రావు.

ఆ లేఖ చూడగానే రాజమ్మకు ని... సుం గుండెలు ఆగిపోయినంత పనయింది.

‘ఇది ఎప్పుడు వచ్చింది’ అంటూ ... తేలేస్తూ నీరసంగా మూలుగుతూ ... రాజమ్మ.

‘ఈ శుభలేఖ అందగానే ఆ... పోయాను. అయినా అసలు సంగతి ... క్కుందామని బయలుదేరి యిలావచ్చా... వెంకట్రావు సంగతి వివరించాడు.

తల్లి చేతుల్లోంచి జారిన శుభలేఖ ... కుని పార్వతి చదువుకుంది. తన భర్త ... పెళ్లి చేసుకుంటున్నాడు.!! దుఃఖం ఆప... లేక కొంగు ముఖాని కడ్డుపెట్టుకుని ... గెత్తుకుంటూ గదిలోకి పోయింది ఆమె.

‘ఏంచేద్దాం అన్నయ్యా! ఈ పరిస్థితు... చూస్తుంటే నాకు మతిపోతోంది!

‘ఏముంది చెయ్యడానికి. పెండ్లికి ఇంకా రెండురోజుల వ్యవధి ఉంది. ఒకసారి పెంటపాడువెళ్లి పార్వతి అత్తగారిని కలు... కుందాం. కామరాజును మందలిద్దాం. ... ఎలా నిర్ణయిస్తే అలా జరుగుతుంది.

‘పార్వతినికూడా మనతో తీసుకువెడి... బాగుంటుందేమో.’

‘దాని యిష్టం’ అంటూ వెంకట్రావు పార్వతి ఉన్న గదివైపు చూశాడు.

నిగనిగలాడు దీర్ఘ కుంతలాలు పెరుగుటకు

కేశవర్ధని వాడండి.

తలలో దురదను, కురుపులను మాన్పండి వెంట్రుకలు రాలుట ఆపండి. కేశాలను అకాలంలో నెరియనివ్వకండి.

నెరియటం ఆలశ్యం కానివ్వండి. నిగనిగలాడు పొడుగైన కుంతలాలు పొందండి.

కేశవర్ధని వాడి, మీ కేశ సౌందర్యశోభ ప్రదర్శించండి.

షాంపూ వాడి, కేశశుభ్రత, సువాసన పొందండి.

కేశవర్ధిని అ. 14; షాంపూ అ. 14. పోస్టేజి అదనం. అన్నిచోట్లా లభించును.

కేశవర్ధని ప్రాడక్ట్సు, కోయంబత్తూరు. NO. 6

నేషనల్ సేల్సు & సర్వీసెస్ (సదరన్) లిమిటెడ్. బకింగ్‌హాంపేట, బెజవాడ.

రాజమ్మ ఏడుస్తూ పడుకున్న పార్వతిని చూసి తనలో ధైర్యం తెచ్చుకుంటూ పలకరించింది.

'నువ్వుకూడా నాతో వెంటపాడు వస్తే బాగుంటుందేమో'

'నే నక్కడికి రాలేనమ్మ' అంటూ పార్వతి తల్లిమెడ గట్టిగా కౌగలించుకుని బిగ్గరగా ఏడ్వసాగింది.

ఆ దృశ్యం చూస్తున్న వెంకట్రావు పగిలిపోతున్న పార్వతి హృదయాన్ని అర్థంచేసుకున్నాడు. 'పోనీలే. మనమే వెళ్లొద్దామే' అంటూ చెల్లెలను ప్రయాణంకమ్మని సన్నాహాలు చెయ్యడానికి ఉపక్రమించాడు.

రాజమ్మ భర్త పోయినప్పటినుంచి, ఆమె కుటుంబవిషయాలు చూస్తూ, చెల్లెలుకు అప్పుడప్పుడు అవసరమైన సలహాలిస్తూ, సహాయం చేస్తున్నాడు వెంకట్రావు. ఎక్కువ ఆస్థిపాస్తులు లేకపోవడంవల్ల, అర్థికంగా చెల్లెలుకు సహాయం చేద్దామన్నా, అతనికి పరిస్థితులు అనుకూలించడం లేదు. ఉద్యోగంమీద ఇష్టంలేక స్వతంత్రంగా జీవించాలంటూ చెన్నపట్నంలో ఒక బట్టల దుకాణం తెరిచి, దానిమీద వచ్చే ఆదాయంతో తన ఐదుగురి పిల్లల కుటుంబాన్ని జాగ్రత్తగా పోషించుకుంటున్నాడు. రాజమ్మకుఅన్నగారంటే అభిమానమే కాకుండా, గౌరవం కూడా. చెల్లెలంటే వెంకట్రావుకు అభిమానమే కాక, ఆదరించాలనే ఆసక్తి కూడా ఉంది. అందువల్ల ఆమెకు కష్టం వచ్చిందంటే చూడకుండా ఒక్క క్షణం ఉండలేడు వెంకట్రావు. కామరాజు ద్వితీయ వివాహం చేసుకుంటున్నాడని శుభలేఖ రాగానే, పార్వతి పరిస్థితులు తెలుసుకున్న వెంకట్రావు, తన సహాయం చెల్లెలుకు తక్షణం కావలసివస్తుందని ఊహించి, అయాచితంగానే ఆదరించి, ఆమె సమస్యలు పరిష్కరిద్దామనే ఆత్రుతతో బయలుదేరివచ్చాడు.

వెంకట్రావు, రాజమ్మ, బండి దిగి గుమ్మంలో అడుగుపెట్టగానే పెళ్ళివారుగా తయారయి తరలి వెళ్లడానికి సన్నాహం పడుతున్న పార్వతిఅత్తగారు జరుగబోయే దెబ్బలాటకు నాందిగా ఒక్కసారి గుమ్మం మిటకరించి, ప్రత్యేకమైన శక్తి తెచ్చుకుంది. స్వాగతం లేకపోయినా, అన్నాచెల్లెళ్లు ఇంట్లో అడుగుపెట్టారు.

పార్వతిఅత్తగారు వీళ్లను చూస్తూ కొయ్యవిగ్రహంలా మాటలేకుండా వింతగా నిలుచుండిపోయింది.

వెంకట్రావు ఇల్లంతా కలయచూశాడు. అలికి, ముగ్గులుపెట్టి, రంగులుపూసి, మామిడి తోరణాలు కట్టిన ఇల్లు కలకలలాడుతోంది. విధవాడపడుచులు, పార్వతిఅత్తగారు, కామరాజు తప్ప బంధువులెవరూ అక్క-

4 ఔషధములు చేరి

త్వరితంగాను, నిరపాయంగాను మఱియు నిశ్చయంగాను బాధనివారణ నిచ్చును

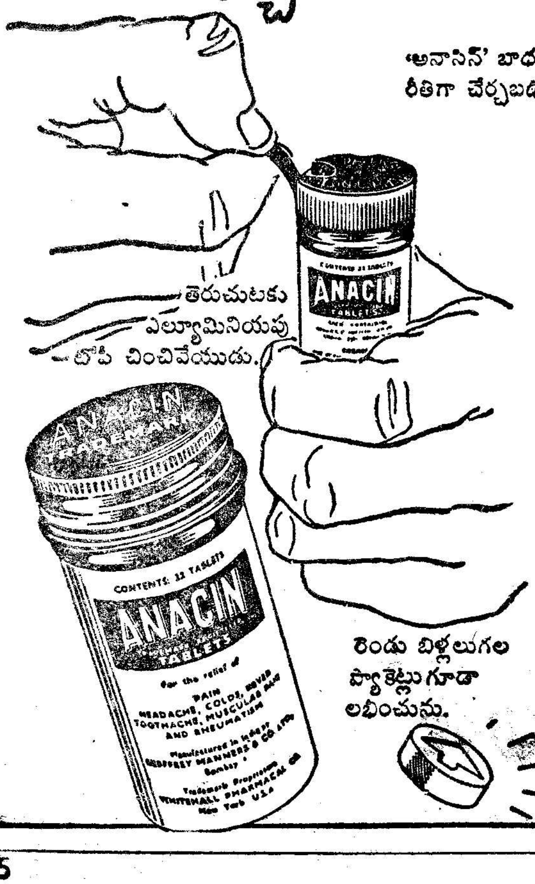

'అనాసిన్' బాధలకు నాలుగు విధముల నివారణ ఇచ్చుటకు విజ్ఞాన శాస్త్ర రీతిగా చేర్చబడినది. ఎందుకనగా అది కలిసియుండు క్రింది ఔషధములే.

1 క్వినైన్ : అధిక శక్తినిచ్చు ఔషధమని మరియు జ్వర నివారణియని ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఔషధ సమ్మేలనం. జ్వరాన్ని తగ్గించడంలో సాటిలేనిది.

2 కఫీన్ : బలవానానికి మరియు చిక్కిపోయినందులకు తగిన ఔషధమని విరివిగా వాడబడుచున్నది.

3 ఫెనాసిటిన్ : తీవ్రమైన బాధా నివారణి మరియు జ్వరనివారణియని ఖ్యాతిచెందినది.

4 అసిటైల్ సాలిసిలిక్ ఆసిడ్ : ఇది తలనొప్పి, మరియు అలాటి వివిధ బాధలను పోగొట్టుటకు ఉపయోగబడుచున్నది.

"అనాసిన్" గుండెకు హానిగాని, కడుపులో వికార పెట్టుట గాని చేయదనిగూడా జ్ఞాపకముంచుకొనుడు.

ఎల్లప్పుడును

'అనాసిన్'

బిళ్ళలే

కావలేననికోరండి

డకు వచ్చినట్లు కనిపించలేదు. పార్వతి అత్తగారితో మగదక్షతతో విషయం కదపడం తన బాధ్యతగా ఎంచి, వెంకట్రావు ప్రసంగం కదిపాడు.

'మీ శుభలేఖ అందింది. ఇంత హఠాత్తుగా పెళ్ళి ఎందుకు నిశ్చయించారో నాకు ఆశ్చర్యంగా ఉంది. పార్వతి ఏమైనా తప్పులుచేస్తే మాతో చెప్పి మందలించడం ధర్మం. కాని కోడలుమీద కోపగించి కొడుకుకు మళ్ళీ పెళ్ళిచెయ్యడం భావ్యం కాదు.'

వెంకట్రావు మాటలు ముగించకముందే రాజమ్మ బిక్కముఖంతో వియ్యపురాలి చేతులు పట్టుకుని 'ఇవి చేతులుకాదు, కాళ్ళనుకో. దాని కాపురం పాడుచెయ్యటం నీకు న్యాయంకాదు. కావాలంటే, ఇల్లు తాకట్టుపెట్టి వెండికంచం, రిస్టువాచీ యిప్పుడు యిచ్చుకుంటాను' అంటూ ప్రాధేయపడింది.

కొయ్యగా నుంచున్న అత్తగారిలో తుపానులాంటి చలనం కలిగింది. వీరావేశం ప్రవేశించినట్లు రౌద్రమూర్తిగా మారి పోయింది. 'కాపురం అక్కర్లేని కోడలిని ఇంటికి తెచ్చుకునే గతి మాకేం పట్టలేదు. మహారాజులాంటి మావాడికి పెళ్ళామే దొరకదా? అందుకే పెళ్లిచేసి చూపిస్తున్నాను. ఈ జన్మలో పార్వతి మాగుమ్మం త్రొక్కడానికి వీల్లేదు. తమరు వచ్చినదారిని దయచెయ్యండి' అంటూ చిందులుత్రొక్కుతూ రుసరుసలాడుతూ అత్తగారు సింహగర్జనచేసి గబగబ గదిలోకి వెళ్లిపోయింది.

లోపలేఉన్న కామరాజు యీ ప్రసంగం విని బయటికి రాబోతున్నాడు. గదిలోకి వెడుతూన్న తల్లి 'వాళ్లగొడవ నీకెందుకురా. నువ్వు లోపలికి పద' అంటూ కామరాజును లోపలికి లాక్కుపోయింది.

పార్వతి విధవాడపడుచులు ఏడుస్తున్న రాజమ్మ విలాపాలను తగినవిధంగా హేళనలతో సత్కరించబోయారు. ఈ పరిస్థితులు చూసి వెంకట్రావు ఆత్మాభిమానం దెబ్బతింది.

చెల్లెలు చెయ్యిపుచ్చుకుని 'పద మన యింటికి. ఈపెళ్లి ఎలా ఔతుందో నే చూస్తాగా' అంటూ భీభత్సరూపందాల్చి పళ్లు పటపట కొరికాడు వెంకట్రావు.

అన్నా చెల్లెళ్ళు రైలు ఎక్కారు. పెళ్ళినాటి పార్వతి రూపం వెంకట్రావు మనస్సులో కదిలింది. మధుపర్కంలో, పసుపు పచ్చని ఛాయతో, పసుపుపూసిన శరీరంతో, నగలు నిండిన అందంతో, తీర్చిదిద్దిన తిలకంతో మధుర మందహాసాలుచేస్తూంటే, సాక్షాత్తు పార్వతీదేవిలా కనిపించింది. బుట్టలో పెట్టిన పార్వతిని తనే పెళ్లిమంటపం చేర్చాడు. ఐదవతనంతో, సిరిసంపదలతో హాయిగా బ్రతుకుతుందనుకున్నాడు. కాని యీనాటికి ఆమెకు విడాకులు పుచ్చుకునే యోగ్యత ఎలా వచ్చిందో అంటూ విచారంతో క్రుంగిపోయాడు వెంకట్రావు.

బిక్కముఖంతో తిరిగివచ్చిన తల్లి మేనమామలను చూడగానే పార్వతి పరిస్థితులను గ్రహించుకుని ఉబికివచ్చే దుఃఖంతో వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. పార్వతి ఏడ్పు చూసి, వెంకట్రావుహృదయం కరిగింది. అఖరి ప్రయత్నంగా కాబోయే ఆడపెళ్లివారిని కదిలించి,యీ పెళ్లి మాన్పిస్తానంటూ అతను రాజమ్మదగ్గర సెలవుతీసుకునివెళ్లాడు.

పక్షవాతంతో బాధపడుతున్నారు కామరాజుకు కాబోయే మామ, రామనాథంగారు. తన రెండవకూతురుకు పెండ్లికాలేదన్న విచారము, మృత్యువు తన్ను కబళిస్తోందన్న విచారంకన్న హెచ్చయిపోయింది ఆయనకు. ఆయన పెద్దకూతురు పెండ్లయ్యాక కూడా, ఆ వూళ్లోని ఒక అత్తరు సాహెబుతో లేచిపోయింది. ఈ కళంకం ఆయన కుటుంబాన్ని పీడిస్తోంది. పైగా పదేళ్ళనాడు, మశూచివల్ల ముఖమంతా గంట్లుపేరి, ఒక కన్నులో పువ్వులేచి, అంధత్వం సంప్రాప్తించిన ఆయన రెండవ కూతురుకు, ఎన్నిరోజులు గడిచినా సంబంధాలు వచ్చిపోవడమే కాని, పెండ్లి కుదురటంలేదు. ఏభైవేల రొక్కం, పదెకరాల మాగాణి భూమి, ఒక పెంకుటిల్లు, ఆస్తిగా తన అనంతరం కూతురుకే సంక్రమిస్తుందని ఆయన వాగ్దానమిస్తున్నా, పిల్లను చూసేసరికి ప్రతీ సంబంధానికి, ఆస్తిమీద ఉన్న ఆకర్షణ పోతోంది.

అసలు రామనాథంగారి కూతురుని చిన్నప్పుడు కామరాజుకు ఇద్దామనుకున్నారు. చనిపోయిన కామరాజు తండ్రి, రామనాథంగారు, ప్రజల లావాదేవీలలో, తమ ధనసంపాదన లక్ష్యాన్ని సాధించుకునేవారు. ఆ స్నేహంలో పరస్పరంగా హాస్యానికో, నిజానికోమాత్రం, వారిద్దరూ వియ్యం పొందుదామనుకునేవారు. రామనాథంగారి కూతురు పొందిన ముఖవైకల్యం, ఆ పెండ్లి జరగనీయలేదు. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో, రామనాథంగారు, రేపో మాపో, చనిపోయేలా ఉండడం, పార్వతి ఇల్లువదిలి వెళ్లిపోడం, యీ రెంటిని ఆధారంచేసుకుని, కామరాజుకు ద్వితీయవివాహం ప్రకటించింది అతని తల్లి. ముండలు పేకాట మరిగిన కామరాజు, డబ్బుమీద దురాశకల్గి పెండ్లికి చాలా సంతోషంతో ఒప్పుకున్నాడు.

వెంకట్రావు రామనాథంగారిని బతిమాలాడు. 'ఒక స్త్రీపండంటి కాపురం చెడగొట్టడం న్యాయంకాదు పెండ్లి మాన్పించవలసిందని'. కాని కూతురు వివాహం అనే స్వార్థంతో సతమతమౌతున్న రామనాథంగారు 'పండంటి వివాహాన్ని పాడుచెయ్యకూడదు. అందులో చిరకాలానికి నిశ్చయమైన పెండ్లి సంబంధం అసలు పాడుచెయ్యకూడదు' అంటూ ఎదురునీతులు చెప్పసాగారు.

వెంకట్రావు వెళ్లిన పని నిష్ప్రయోజనమైనందుకు తిరిగి వచ్చేశాడు. పార్వతి ఒక నిశ్చయానికి వచ్చేసింది తనకు భర్తతో ఇంక కాపురం పొసగదని. జరిగిన సంఘటనవల్ల కోపంతో ఉడికిపోతున్న వెంకట్రావు కామరాజుపై పార్వతిపోషణకు దావా వేస్తానన్నాడు. కాని దావా వేసే ఓపుగా కావలసిన పెట్టుబడి తమకు లేదని గ్రహించుకుని వెంకట్రావు తర్వాత కోపోద్రేకాలను చల్లార్చుకున్నాడు.

పార్వతి తల్లితో అంది 'అమ్మా నేనెక్కడైనా ఒక చిన్న ఉద్యోగం చూసుకుని యిక్కడే ఉండిపోతానే' అని. రాజమ్మ కన్నీరు కారుస్తూ 'నీకు ఉద్యోగం ఎందుకే తల్లీ! నాకున్న దాంట్లోనే సర్దుకు ఏదో మాతోపాటే బ్రతుకుదువుగాని' అంటూ వారించింది. ఒక విధంగా ప్రగతి మన భావాలతో ఏకీభవిస్తున్న వెంకట్రావు పార్వతి అభిప్రాయాన్ని బలపరిచాడు.

'పార్వతి స్కూలుఫైనలుదాకా చదువుకుందిగదా! ఏదైనా స్కూల్లో చేరితే నాలుగు రాళ్ళు వస్తాయి. నీకు ఇంట్లో సహాయంగా ఉంటుంది. కాపురం చెడిన పిల్ల ఊరికే కూర్చుంటే మనోవ్యథ తప్ప ఇంకేముంటుంది' అంటూ వెంకట్రావు రాజమ్మవైపు తిరిగాడు.

వెంకట్రావన్న ఆఖరిమాట రాజమ్మకు చాలా నిజంగా తోచింది. వెంకట్రావుతో ఏకీభవిస్తే, బాగానే ఉంటుంది కాని, ఈ కుటుంబంలో యిప్పటివరకు స్త్రీలు ఉద్యోగం చెయ్యని పరిస్థితుల్లో పార్వతి ఉద్యోగంచేస్తే నల్గురిలో నవ్వులాటకు కారణమౌతుందేమో అన్న భయం వెలిబుచ్చింది రాజమ్మ.

'సంఘానికి భయపడితే, మనం ప్రపంచంలో ఏపనీ చెయ్యలేం. మన పరిస్థితులకు అనుకూలంగా మన జీవితాలు మనం సరిదిద్దుకోవాలి' అని వెంకట్రావు రాజమ్మకు సమాధాన మిచ్చాడు.

మర్నాడే పార్వతికి వెంకట్రావు ఒక ఉద్యోగం నిశ్చయించుకు వచ్చాడు. అంత సులభంగా ఉద్యోగం దొరుకుతుందని పార్వతి అనుకోలేదు.

శ్రీనివాసాచార్యులుగారు రాజమ్మ భర్తతో స్నేహంగా ఉంటూ, ఆయనకు చాలా అండగా ఉండేవారు. ఆ వూళ్లోనే మిడిల్ స్కూల్ ఒకదానికి ఆయన

హెడ్మాష్టరుగా ఉంటున్నాడు. వెంకట్రావు, పార్వతి పరిస్థితులు చెప్పి, ఏదైనా ఒక చిన్న మాష్టరుఉద్యోగం ఆమెకు ఇప్పించవలసినదని ప్రాధేయపడ్డాడు ఆయనను. ఆచార్యులుగారు వీరి కుటుంబం స్థితిగతులు తెలిసిన సానుభూతితో, తన స్కూల్లోనే ఉన్న ఖాళీలో తక్షణం పార్వతికి ఉద్యోగం ఇప్పిస్తానని వాగ్దానం చేశారు. ఈ సంతోష వార్త పార్వతికి రాజమ్మకు చెప్పి, తన విధ్యుక్తధర్మాలు పూర్తిచేసుకొని, వెంకట్రావు గృహోన్ముఖుడైయాడు.

* * *

పార్వతి ఉద్యోగంలో చేరింది. బడిలో పితృమూర్తివంటి ఆచార్యులగారి ఆదరణ, వారి సదుపదేశాలు, ఇంటిదగ్గర చెల్లెలు తమ్ముళ్ల సహవాసం, తల్లిప్రేమ, పార్వతికి ఆనందాన్నిచ్చాయి. కామరాజుతో గడిపిన సంసారజీవితం అడపాతడపా జ్ఞప్తికి వస్తున్నా వీలైనంతమటుకు మరిచిపోగలిగింది.

బడిలో చిన్నపిల్లలను చూస్తూంటే ఎంతో ముచ్చట వేసేది పార్వతికి. ఆ పిల్లలు మాట్లాడే చిలిపిమాటల్లో వ్యక్తమయే అమాయకత్వంలో ఏదో క్రొత్త ఆనందం లభించేది ఆమెకు. పాఠాలు చెప్పే మాష్టరీ హోదా విడిచిపెట్టి, పిల్లలను బుజ్జగించే మాతృత్వాన్ని స్వీకరించి, బడిలో మసిలేది ఆమె.

పార్వతి జీతంద్వారా సంపాదించే ఏభై రూపాయలు రాజమ్మకు ఆర్థికంగా బాగా లభించాయి. మునుపటికన్న శుభ్రంగా తింటూ, బట్ట కట్టుకుంటూ, కుటుంబమంతా హాయిగా బ్రతుకుతున్నారు. పార్వతికాపురం చెడిపోయిందనే విచారం ఒక్కటే తప్ప, రాజమ్మకు పార్వతివిషయంలో మరే చీకూ చింతా లేకుండింది.

పార్వతి బడికి వెళ్ళాలంటే ఏలూరు బజారు వీధులు దాటిపోవాలి. ఆ మార్గంలోనే పార్వతికి దూరపుబంధువులు, మాణిక్యమ్మ, శూరమ్మ, కాపురం ఉంటున్నారు. మాష్టరుఉద్యోగంలో చేరాక, కాలికి ఒక జోడు, నెత్తికి ఒకగొడుగు, తప్పనిసరిగా కొనుక్కోవలసి వచ్చింది పార్వతికి. పైగా పదిమందిలో నిత్యం మసలవలసి వచ్చినందువల్ల, ఒక మంచి చలవచేసిన చీరకూడ కట్టుకోవడం అవసరమైపోయింది. వీటన్నింటితో పార్వతిలో బాహ్యంగా ఒక క్రొత్తమార్పు, ఒక క్రొత్త అందం ఇనుమడించాయి. పరిస్థితులు మార్చేసిన పార్వతిని చూడగానే, మాణిక్యమ్మ, శూరమ్మ, దవడలు నొక్కుకొని, ఆమె పురాతనజీవితం, ప్రస్తుత మాష్టరీబ్రతుకుగురించి, తోచినవిధంగా వ్యాఖ్యానాలు చేయసాగారు. ఇక ఉండబట్టలేక ఒకరోజు పార్వతి బడివదిలి ఇంటికి పోతూంటే ఆమె పరిస్థితులు పరామర్శిద్దామని, చప్పట్లుకొట్టి పిలిచి, మరీ లోపలికి రమ్మన్నారు.

ఆహ్వానిస్తూంటే, వెళ్ళకపోతే బాగుండదని పార్వతి మాష్టరుదుస్తులతోనే మాణిక్యమ్మగారి ఇంట్లో అడుగుపెట్టింది. చుట్టుప్రక్కల అమ్మలక్కలందరూ సాయంత్రం తీరుబడిగా ఒక సభచేసి కూర్చున్నారు. గుమ్మంలో కనిపించగానే ఒక్కసారి అందరూ ఆమెను ఆపాదమస్తకం పరీక్షచేశారు.

'ఏమిటే, రోజూ పుస్తకాలు పుచ్చుకుని యీ దారి వెడుతున్నావు' అందుకుంది మాణిక్యమ్మ.

'పార్వతి మంచి షోకైనామనిషిలా తయారయిందే' ప్రక్కనుంచి తాళం వేసింది శూరమ్మ.

'పెంటపాడులో ఉండటం లేదేమిటే ఇప్పుడు?'

'కాపురం సరిపడలేదేమో'

'ఒకళ్ల గొడవలు మనకెందుకమ్మా'

'మనమంతా వెర్రిపీనుగుల్లా మొగుళ్ళతో కాపురం చెయ్యాలంటాంగాని, పార్వతిని చూడండి! కాపురం వదిలేసి స్వేచ్ఛగా ఎంత హాయిగా బ్రతుకుతోందో!'

సభలో కూర్చున్న అమ్మలక్కలు పార్వతిగురించి వర్షధారగా కూనిరాగాలు తీశారు. ఒక్కొక్కమాట తిన్న కూలాల్లా గుచ్చుకుంటున్నా, ఓరిమి వహించింది పార్వతి.

'ఈమధ్య అమ్మదగ్గరే ఉంటున్నాను. మిడిల్ స్కూల్లో ఒక చిన్న మాష్టరు ఉద్యోగం చేస్తున్నాను' అని క్లుప్తంగా సమాధానం ఇచ్చింది పార్వతి.

'జీత మెంతే?'

'ఆడపిల్లల బడా? మొగపిల్లల బడా?'

'పార్వతి మారిపోయిందంటే, మారిపోదూ'

'మనలా వంటిల్లు పిల్లి గనకనా?'

'మగరాజులా సంపాదిస్తోంది. దానికేమే!'

రాక్షసబాణాల్లా వాళ్ల ప్రేలాపనలు పార్వతి హృదయాన్ని దూసుకుపోయాయి. వీటన్నిటికీ సమాధానాలు ఇవ్వలేక తోచిన రెండు ముక్కలు మాట్లాడి, కాస్సేపు విశ్రమించి, సెలవుతీసుకుని వచ్చేసింది పార్వతి.

పార్వతి ముఖం త్రిప్పి గుమ్మందాటింది.

'చూసేవుటే! కిరస్తానీ వేషం వేసింది పార్వతి'

'ఇదేం చెడు బుద్ధే! వండంటి కాపురం పాడుచేసుకుంది'

'ఇంత టెక్కుంటే మొగుడెలా భరిస్తాడే! రెండో పెళ్ళి చేసుకున్నాడంటే చేసుకోడూ.'

'చిన్నప్పుడు ఎంతో బుద్ధిమంతురాలనుకున్నాం! ఇదేం పొయ్యేకాలమే! మొగుణ్ణి వదిలేసింది.'

'అసలు వీళ్ళ అమ్మకు బుద్ధి ఉందా? కూతురు రోడ్లమ్మట యిలా తెగించి తిరుగుతుంటే ఏమని ఊరుకుంది?'

'మొగుడు పోయినా తలమీద జుట్టు ఉంచుకున్న రాజమ్మ బుద్ధిగురించి ఎవరికి తెలియదే?'

'అసలు చదువుకున్న ఆడవాళ్లను నమ్మమని ఎవరుచెప్పారు?

ఐదోక్లాసు ప్యాసవగానే మావాళ్ళు ససేమిరా చదువ వల్లకాదనీ, మాన్పించి, పెళ్లిళ్లుచేసేశారు మాకు'

'తెలుగు అక్షరం తెలుసుంటే చాలదటండి ఆడదానికి! పనికిరాని ఇంగ్లీషు చదువులుకూడా ఎందుకూ?'

'మహారంగేళిలా ఉందిలే పార్వతి మాత్రం!

అంటూ అమ్మలక్కలు కడుపునిండేటంతవరకు పార్వతిని అన్నివిధాల హేళన చేశారు.

పార్వతి ఇంటికి వెళ్లి అమ్మలక్కల హేళనలు తల్లికి చెప్పుకుని కాస్సేపు ఏడ్చింది. రోజూ తనకు జరిగే అవమానాల్లో ఇది ఒక్కటేకాదు. రోడ్డుమీద నడుస్తూంటే నఖశిఖపర్యంతం పరీక్షిస్తూ, కొంటె చూపులు చూస్తూ నోటికివచ్చేటట్లు ప్రేలే వయసుకుర్రాళ్లు, తన వెనకాల 'పంతులమ్మ, పంతులమ్మ' అంటూ హేళనచేసే కుర్రకారు, అగ్నిహోత్రంలాంటి కుటుంబంలో అమంగళంగా జన్మించిన నీచస్త్రీగా తన్ను పరిగణించే ఛాందస ముసలిబంధువులు, ఒక్కసారి ఆమె మనస్సులో కదిలారు. కాపురంచెడిన స్త్రీని ఆదరించవలసినదిపోయి, పరిస్థితులు తెలుసున్నా, నోటికివచ్చినట్లు మాట్లాడే సంఘాన్ని ఏం చేయాలో అర్థంకాలేదు ఆమెకు. కష్టాలు మరిచి స్వతంత్రంగా హాయిగా బ్రతుకుదామన్నాకూడా సంఘం ఒప్పుకునేటట్లు లేదు. వెంకట్రావు మామయ్య అన్న మాటలు జ్ఞప్తికి వచ్చాయి 'సంఘానికి భయపడితే మనం ప్రపంచంలో ఏపనీ చెయ్యలేం. మన పరిస్థితులకు అనుకూలంగా మన జీవితాలు మనం సరిదిద్దుకోవాలి" తని ధైర్యం తెచ్చుకుని పార్వతి దైనందిన కార్యక్రమాలలో నిమగ్న అయింది.

* * *

రెండు సంవత్సరాలు గడిచాయి. లోకుల కాకుల కూతలవల్ల బాధపడుతున్నా, ఇంట్లో కలిసిమెలిసి, అందరూ హాయిగా ఉంటూండడం, పార్వతి బాధల జీవితానికి చాలా ఉపశమనం కలిగింది. లలిత స్కూలు ఫైనలు ప్యాసయింది. బాబు ఫోర్తుఫారం

లోకి వచ్చాడు. తనకు తీరుబడి ఉన్నప్పుడల్లా వీళ్ళిద్దరకూ తనకు తోచిన క్రొత్త విషయాలు చెప్పడం, ఆనందించడం, పార్వతి దినచర్యలో ఒక కార్యక్రమం.

లలితకు పదిహేడేండ్లు నిండాయి. లలితను ఇంక బడికి పంపించడం మానేద్దామంది రాజమ్మ. వెంకట్రావుకూడా రాజమ్మతో ఏకీభవించి, త్వరలో లలితకు పెండ్లి ప్రయత్నాలు చేద్దామన్నాడు. తనేలాగో కొంచెం సంపాదిస్తున్నాగదా, చెల్లెలు పై చదువులు చదువుకుంటే వచ్చిన నష్టమేమని పార్వతి అనుకుందిగాని, ఎదిగే బాబుకు చదువు బాగా చెప్పించవలసిన విధి తామందరిపైనా ఉందని తెలుసుకుని, లలిత పైచదువులగురించి పట్టుపట్టలేదు. లలితకు ఇంకా చదువుకోవాలని ఉన్నా, తన పరిస్థితులు అనుకూలించని కారణంచే, చదువు మానేయడానికి ఒప్పుకోక తప్పిందికాదు.

వెంకట్రావు తన వ్యాపారసమస్యతో పాటు లలిత వివాహప్రయత్నాలు కూడా నెత్తిన వేసుకున్నాడు. తనకు తెలిసిన రెండు మూడు సంబంధాలు పరిశీలించి పరిచయం చేసుకున్నాడు. ఒక కుర్రాడు బి. ఏ., మరొకడు బి. కాం. చదువుతున్నారు. ఆస్తిపాస్తులు వారికి లేకపోయినా, ఐదువేలు తక్కువైతే పెండ్లి కంగీకరించనట్లు సూచించారు. వెంకట్రావు తల తిరిగింది. తన జీవితమంతా సాధిస్తే, ఇప్పటివరకు తాను ఐదువేలు వ్యాపారంవల్ల నికరలాభం పొందలేకపోయాడు. అలాంటిది, బీదరికంతో బాధపడుతున్న రాజమ్మ అంత సొమ్ము సంపాదించడం కలలోని మాట. ఎంతో ఖర్చుపెట్టి, చదువు చెప్పించిన ఆడవాళ్ళకు వేనకువేలు కట్నాలు కూడా యిచ్చి పెండ్లిచేస్తే, సామాన్యసంసారాలు మట్టికొట్టుకుపోతాయి. అందువల్ల, అందని పండైన ఆ సంబంధాలను నిరాశతో వదులుకున్నాడు వెంకట్రావు.

పోనీ మేనరికం చేసుకుందామన్నా లలితకు ఈడైన ఎదిగిన కొడుకు వెంకట్రావుకు లేడు. తన దూరపు బంధువైన సూరి శాస్త్రిగారు నూజివీడులో లాయరుగా పనిచేస్తూ కొద్దో గొప్పో సంపాదించారు. ఆయన పెద్ద కొడుకు ఇంటరు ప్యాసయి, అవినీతి ప్రవర్తనవల్ల ముందు చదువులు విసర్జించి, తండ్రిని లెక్కచెయ్యకుండా తిరుగుతున్నాడు. వివాహం జరిగితే చెడుగా తిరిగే కుర్రాళ్లు బాగుపడడం కద్దు. అయినా విషయాలు కనుక్కుందామని వెంకట్రావు నూజివీడు వెళ్లాడు.

శాస్త్రిగారు వెంకట్రావుకు తగిన అతిథి సత్కారాలు చేసి ఆదరించారు. లలితను తప్పక వచ్చిచూస్తామని వాగ్దానమిచ్చారు. సహజంగా సౌమ్యులో, లేక కొడుక్కు సంబంధాలు రానప్పుడు తాను ప్రత్యేకం సంబంధం తెచ్చినందుకు సౌమ్యత చూపించారో, ఆయన ప్రవర్తనను వెంకట్రావు అర్థం చేసుకోలేకపోయాడు. లలితను వారు చూసేక నచ్చితే, తక్కిన విషయాలు మాట్లాడుకోవచ్చునని వెళ్ళిపోయాడు వెంకట్రావు.

అన్న రోజుకు, శాస్త్రిగారు, ఆయన కొడుకు, భార్య, చెల్లెలూ, నల్గురూ లలితను చూడడానికి వచ్చారు. శాస్త్రిగారు, లలిత పేరు, చదువులు, మొదలైనవి భోగట్టా చేశారు. ఆయనతో వచ్చిన ఆడవాళ్ళు లలితచేత కొన్ని కీర్తనలు పాడించి, ఆమె నడకను పరీక్షించారు. పెండ్లికొడుకు లలిత చేత పుస్తకాలు చదివించాడు. అంతటితో లలిత నచ్చినట్లు అందరూ ముఖాల్లో సంతోషం వెలిబుచ్చారు.

శాస్త్రిగారి చెల్లెలు, రాజమ్మగారి పెద్ద కూతురుగురించి వివరాలు అడిగింది. పార్వతి పడిన బాధలు, తప్పనిసరిగా మాష్టరీ ఉద్యోగం చేస్తున్న పరిస్థితులు, వివరించి చెప్పాడు వెంకట్రావు.

'అయితే పార్వతి కాపురం చెయ్యటం లేదన్నమాట' అంటూ శాస్త్రిగారితాలూకు ఆడవాళ్లిద్దరూ ఒకరి ముఖాలు ఒకరు చూసుకున్నారు.

లలితనుగురించి తమ అభిప్రాయం ఒక వారం రోజుల్లో చెప్తామని వెళ్లిపోయారు శాస్త్రిగారు.

వారం గడవగానే సరిగ్గా ఒక ఉత్తరం వచ్చింది శాస్త్రిగారివద్దనుంచి. కుటుంబంలో ఒక స్త్రీ కాపురం చెయ్యకుండా ఉన్న కారణంవల్ల లలిత నచ్చినా, మీ సంబంధంతో వివాహానికి ఒప్పుకోకపోయామని సంతాపం ప్రకటించారు అందులో. వెంకట్రావుకు ఒళ్లు మండిపోయింది. సంబంధం నచ్చకపోతే నచ్చలేదని చెప్పాలిగాని, తక్కిన లోటుపాట్లపై వ్యాఖ్యానించవలసిందేముందని ఉగ్రుడైపోయాడు. ఇంకా ఏదైనా సంబంధాలు వెదికి ఎల్లాగోల్లాగ పెండ్లిచేస్తానని వెంకట్రావు సగర్వుడై ప్రతిజ్ఞచేశాడు.

సూరిశాస్త్రిగారి జవాబు రాజమ్మ గుండెల్లో రాయి పడేసింది. తన రెండవ కూతురు పెండ్లి ఒక తీవ్రసమస్యగా పరిణమించవచ్చని బెంగపెట్టుకుంది. తన బ్రతుకు లలిత జీవితంలో సుఖంలేకుండా ఆటంకాలు కలిగిస్తోందని అంతర్గతంగా ఆవేదన పడింది పార్వతి. చదువుకుని ఉద్యోగం చేసుకుందామంటే ఆర్థికంగా వీలుపడక చదువు మానేయడం, తన వివాహ ప్రయత్నాలు సాఫీగా జరగకపోవడం చూస్తుంటే, లలితకు తన భవిష్యత్తు అంతా అగమ్యంగా అవుపించింది.

* * *

మరి రెండు సంవత్సరాలు కాలప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయాయి. వెంకట్రావు శ్రమ అనుకోక కాళ్లు అరిగిపోయేలా తిరిగి తిరిగి, లలితకు ఎన్ని సంబంధాలు తెచ్చినా, అవి తిరిగి వెళ్ళిపోతున్నాయి. తన శ్రమంతా వృథా అవుతుండడంవల్ల వెంకట్రావుకు విసిగెత్తినంతపర్యంతమయింది. ఒకరోజు రాజమ్మతో అన్నాడు.

'చూస్తున్నావుగా! చేసే ప్రయత్నాలన్నీ భగ్నమైపోతున్నాయి. ఇంక ఏం చేయాలో నాకు తోచటంలేదు.'

'ఏ లోపం లేకుండా చెయ్యవలసిన ప్రయత్నాలన్నీ చేశావు. కాని దానికి కళ్యాణ తారకూడా రావాలిగా!'

'పార్వతి ఇంట్లో ఉంటూంటే వచ్చిన సంబంధాలన్నీ కూడా తిరిగి వెళ్లిపోతున్నాయి. దాన్ని వేరుగా కాపురం పెట్టమని ఉండమంటే బాగుంటుంది.'

'వేరుగా కాపురం పెడితేమాత్రం, ఉన్న కళంకం పోయేదికాదు. అయినా కన్న కూతురును ఇంట్లోంచి ఎలా గెంటెయ్యగలం?'

'ఎక్కడికి వెళ్లినా అందరూ ఒకటే మాట! కాపురంచెయ్యని అప్పగారి చెల్లెలు మాత్రం పెళ్లిచేస్తే తిన్నగా ఉంటుందన్న నమ్మకమేమిటి? అని. పరిస్థితులన్నీ విపులంగా చెప్పినా, సంబంధాలను సమాధానపరచడం కష్టమైపోతోంది.'

'ఇంతకీ దానినుదుట ఏం వ్రాసిఉందో.' అంటూ రాజమ్మ ఒక నిట్టూర్పువిడిచి అంతటితో సంభాషణ అంతం చేసింది.

ఈమాటలు పార్వతి చెవిలోపడ్డాయి. తను బ్రతికిఉండడమే కుటుంబ శ్రేయస్సుకు అపకారమైపోయింది. ఎంతో మమకారంతో పెంచి, చిన్నప్పటినుంచి ధైర్యం చెబుతూ ఆదుకుంటున్న మేనమామకూడా తన్ను దూరంగా ఉంచాలని ప్రయత్నించడం పార్వతి గుండెలు బ్రద్దలుకొట్టినట్లయింది. అయినా చెల్లెలు పెండ్లికావడానికి తనేదైనాసరే, చెయ్యడానికి సంసిద్ధురాలిగా ఉంది.

'అమ్మా' మామయ్య చెప్పిన సలహా బాగున్నట్లుంది. కాని నేను దూరంగా మరోచోట కాపురం పెట్టుకుంటాలేవే' అంది పార్వతి తల్లితో.

పార్వతి ప్రతిమాటలో ఆమె హృదయం క్షోభిస్తున్నట్లు కనిపించింది తల్లికి. అసలే కష్టాలలో బాధపడుతున్న పార్వతిని ఒంట

రిగా వదిలివేయడం రాజమ్మకు ఇష్టం కాలేదు.

'వద్దమ్మా! పరిస్థితులు అవే సర్దుకుంటాయి. నువ్వుమాత్రం ఇంట్లోంచి వెళ్ళడానికి వీల్లేదు. వెడితే, నేను చచ్చినంత ఒట్టే' అంటూ రాజమ్మ వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది.

తల్లిబాధ చూసి పార్వతి ఇంట్లోంచి వెళ్లిపోడానికి సాహసించలేదు.

వెంకట్రావు లలిత పెండ్లిగురించి ప్రయత్నాలు చెయ్యడం వ్యర్థమని ముభావంగా ఉంటున్నాడు. చేబ్రోలునుంచి రెండు మూడు నెలల కోసారేగాని మునుపటిలా అస్తమానూ రావడంలేదు. రాజమ్మ అన్నగారిని ఏమీ అనలేకపోయింది. తనంతట తనే సంబంధాలగురించి వాకబు చేదామన్నా, అమ్మలక్కలందరూ పార్వతి చేసిన కాపురంగురించి చెప్పి పాడిచేవాళ్లే! ముందు నుయ్యి, వెనుక గొయ్యిలా ఉన్న పరిస్థితులలో శ్లేష్మంలో ఈగలాగ కొట్టుకుంటోంది రాజమ్మ.

లలితకు పందొమ్మిది ఏళ్లు నిండాయి. వయసులోని స్త్రీకి సహజంగా ఉండే కోర్కెలు, తియ్యని ఆలోచనలు ఆమె మెదడులో నిండుతున్నాయి. కాని ఆశలన్నీ ఆకాశ తారల్లా ఆమె జీవితానికి దూరంగా మిణుకు మిణుకు మంటున్నాయి. అమ్మక్క ఆమె క్లాసుమేటు నీరద పెండ్లికి ఆహ్వానమిస్తే, చూద్దామని వెళ్లింది లలిత. పెండ్లికొడుకు నవనవలాడుతూ పచ్చగా దబ్బపండులా చాలా అందంగా ఉన్నాడు. నల్లటి నిగనిగలాడే క్రాఫు, కండలు తిరిగిన శరీరం, గుండ్రటి ముఖం చూస్తున్నకొద్దీ చూడబుద్ధి పుట్టింది, ఆమెకు. వంద రూపాయిలు ఖరీదైన నాలుగైదు బెంగుళూరు సిల్కు చీరలు నీరదకు పెళ్లివారిచ్చేరు. అవి కట్టుకుని నడుస్తూంటే నీరద ఎంతో అందంగా కనిపించింది లలితకు. మర్నాడు నీరద, భర్తతోకలిసి సినీమాకు వెడుతూంటే ఆమెలో ఎన్నో విచిత్రమైన భావాలు కలిగాయి.

అసలు పార్వతి తిన్నగా కాపురం చేసుకుంటూంటే తనకి ఏనాడో పెండ్లి అయిపోయేది. అత్తగారు అనరాని మాటలంటే మాత్రం, పెండ్లి అయినాక సహనంతో ఉండాలి కాని, కాపురం వదులుకుంటే ఎలాగ? ఆమె జీవితమూ పాడయింది! పైగా తన పెండ్లిప్రయత్నాలకు ఆమె ఆటంకంగా ఉంది. పార్వతి బ్రతికిఉన్నంతకాలం తనకి పెండ్లి కాదేమో!! అసలు అక్కయ్యంటే తనకు అసహ్యం కల్గుతోంది ఈ మధ్య. అంటూ చిరాకుపడింది లలిత.

లలితకు సంబంధాలు రావడం మానేశాయి రోజులు గడుస్తూంటే. పైగా ఆమెను ముదురు పెళ్ళికూతురని అందరూ అనుకోసాగారు. తన కూతురుకి పెండ్లి యింక కాదేమో అన్న భయం రాజమ్మలో ప్రవేశించి ఆమెను కలవరపెట్టింది. ఈ పరిస్థితులకు కారణమైన తన పెద్దకూతురు పార్వతిమీద, చిరాకు, ఔదాసీన్యం చూపసాగింది రాజమ్మ.

లలితను వయసులోని కోర్కెలు మథనపెట్టసాగాయి...ఎవరైనా అందమైన కుర్రాడు రోడ్డుమీద పోతూంటే అతను తన్ను భార్యగా స్వీకరిస్తే, బాగుండునని, తలపోయసాగింది. తన పెండ్లి జరగకుండా, అక్కశనిగ్రహంలా తన కుటుంబాన్ని అంటిపెట్టుకుందని రోషంతో కుమిలిపోతోంది లలిత. పార్వతి పలకరించినా, ఏమైనా పని చెప్పినా, కూడా సమాధానం లేకుండా రుసరుసలాడుతూ వెళ్ళిపోతోంది.

భర్త, అత్తగారేకాకుండా, ఆంతరంగికులైన తల్లి, చెల్లెలు, మేనమామకూడా తన్ను పరిత్యజించినట్లు గ్రహించుకుంది పార్వతి. ఎవరికీ ఉపయోగించక, అందరికీ కష్టాలు, కలిగించే తన్ను దైవం ఎందుకు సృష్టించాడా అని ఆమె విలపించేది. అభిమానంతో మునుపు దగ్గిరికి వచ్చే బాబుకూడా ఆనందంతో పలకరించడం మానేశాడు. తన బ్రతుకు ఎడారిలో ఉన్నట్లుంది. రాత్రిళ్లు పడుకున్నప్పుడు వెక్కి వెక్కి ఏడ్చేది. లలితకు పెండ్లి కావలసినదని ఎన్నో దేవుళ్లకు మొక్కుకుంది.

తను బ్రతికున్నంతకాలం తన కుటుంబానికి కళంకం తప్పినట్లు కనిపించింది. ఒకవేళ యిల్లువిడిచి మరో కాపురం పెట్టుకున్నా, కళంకపూరితమైన జీవి బ్రతికిఉన్నంతకాలం, లోకం ఎప్పుడూ వేలెత్తి చూపించి గేలిచేస్తూంటుంది. లలిత పెండ్లికావడానికి అనేకమార్గాలు ఆలోచిస్తూ మనోవ్యాకులతతో చిక్కిసగమైపోయింది పార్వతి.

ఒకరోజు సాయంత్రం రాజమ్మ ఇంట్లో వంటచేసి, తన దూరపుబంధువు వొకాయన లలిత ఏదో సంబంధం చెబుతానంటే, బయలుదేరి వెళ్లింది. తన స్నేహితురాలు కమల అత్తవారిఇంటినుంచి గర్భిణీగా వచ్చిందంటే, చూద్దామని లలిత ఊళ్ళోకి వెళ్లింది. బాబు ఆటలాడుకోడానికి బయటకు వెళ్లిపోయేడు. పార్వతి ఒక్కతే ఇంట్లోవుండి స్కూలుపిల్లల లెక్కల కాగితాలు దిద్దుకుంటోంది.

రాజమ్మ తిరిగివచ్చేటప్పటికి ఇంటి తలుపులు మూసివున్నాయి. ప్రక్కనున్న కిటికీలుకూడా మూసిఉండడం రాజమ్మకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. పార్వతి ఇంటికి తాళంవేసి పనిమీద వెళ్ళిందేమో అని తలుపుగొళ్లెంవైపు చూసిందికాని, తాళంలేదు. తలుపులు తట్టింది. సమాధానం రాలేదు.

'పార్వతీ' అంటూ గట్టిగా అరుస్తూ తలుపులు మళ్లీ కొట్టింది. అప్పటికే పార్వతి పిలుపు వినబడలేదు. రాజమ్మగుండెలు దిక్కు దిక్కుమన్నాయి. బెంబేలు పడి ప్రక్కనున్న జనాన్ని పిలుచుకువచ్చింది. వాళ్ళుకూడా తలుపు ఎంతతట్టినా లోపలినుంచి సమాధానం ఏంరాలేదు. చివరకు తలుపు బ్రద్దలుకొట్టి విడదీశారు.

రాజమ్మ కంగారుగా లోపలికి పరుగెత్తింది. మొదటిగదిలో పార్వతి దిద్దుతున్న కాగితాలు చాపమీద చిందరవందరగా పడిఉన్నాయి. 'పార్వతీ' అని గొంతెత్తి అరిచింది రాజమ్మ. ఆమె కంఠం ప్రతిధ్వనించిందికాని, పార్వతి గొంతు వినిపించలేదు. గబగబ లోపలికి పరుగెత్తింది రాజమ్మ.

పడకగదిలో అడుగు పెట్టగానే ఎదురుగా ఉన్న దృశ్యంచూసి గుండెలు బాదుకుంది రాజమ్మ. ఇంటికప్పు దూలానికి చెంతాడు బిగించి ఉరిపోసుకుంది పార్వతి. ప్రాణం తీసిన త్రాడుకు వ్రేలాడుతూ, తన బ్రతుకు గాలిలో బ్రతుకయిందని సూచిస్తున్నట్లు కనిపించింది ఆమె.

పార్వతి శవాన్ని త్రాడునుంచి విడదీసి గొల్లుమని ఏడుస్తూ పట్టుకోలేనంత అపశోపాలు పడింది రాజమ్మ. కూతురు మరణం ఆమె గుండెల్లో అగ్నిపర్వతం బ్రద్దలైనంత విధ్వంసన చేసింది. ఇంటికి తిరిగివచ్చిన లలిత, బాబు, పార్వతి ఆత్మహత్య చేసుకుందని వినగానే, హృదయాల్లో అణగి ఉన్న మమతలు పెల్లుబికి, ఆమె శవంపై పడి ఏడ్వసాగారు. పార్వతి చనిపోయిందని వెంకట్రావుకు తంతి అందగానే ఆయన రాత్రికి రాత్రి ఉరకలు వేసుకుంటూ వచ్చేశాడు.

చనిపోయిన పార్వతిముఖం మందహాసం చేస్తూ వికసించినట్లు ఉంది. తన బాధలు అంతమయ్యాయని ఆనందిస్తునట్లు కనిపించింది. ప్రియమైన చెల్లెలుకు పరిణయం కావాలని ఆశీర్వదిస్తున్నట్లు పార్వతి దృష్టిలో అగుపించింది.

కుటుంబానికి అంగరక్షకుడిగా, పార్వతికి దహనక్రియలు చేయించాడు వెంకట్రావు. పార్వతి భర్త, కామరాజు కాని, అత్తగారు కాని, ఎవ్వరూ రాలేదు దహనక్రియలకు.

ముందు సంగతి ఆలోచిస్తూ మర్నాడు సాయంత్రం వెంకట్రావు ఊళ్ళోకి బయల్దేరేడు. దారిలో నూతిదగ్గర అమ్మలక్కలు గుమిగూడారు.

'లలితకు పెండ్లి అవడం మరీ కష్టం. తెగించి ఆత్మహత్య చేసుకున్న ఆడదాని చెల్లెలు మాత్రం అంతటిది కాదని ఎవరు చెప్పగలరు? పెండ్లిఅయ్యాక అత్తవారింట్లో

(42-వ పేజీ చూడండి)

★ పరీక్ష ఫలితాలు ★

(ఇంతలో అటకపై నడిచినట్లు అడుగుల చప్పుడు వినవస్తుంది)

కామా:-ఇంకా చూస్తారేమిటండీ! అటక ఎక్కండి.

సోమ:-ఒక్కడినీ ఎట్లాగే? ఉండు పొరుగింటి వీరయ్యగారిని పిలుచుకొని వస్తాను.

కామా:- అయ్యో రాత! అయ్యవారు వచ్చేవరకు అమూవాన్య ఆగుతుందండీ? మీరట్లా వెళ్లగానే వాడెవడో దూకి పరిగెత్తుకొని పోతాడు.

సోమ:- అట్లా చేస్తే వాడు చాల మంచివాడు. మనకు కష్టం లేకుండా సహాయం చేసినవాడవుతాడు.

[ఇంతలో గోపి ఒక్కసారిగా అటకపైనుండి వాళ్లమధ్య దూకుతాడు. సుశీల తల్లిని గట్టిగా పట్టుకుంటుంది. కామాక్షమ్మ కెవ్వుమని కేక వేస్తుంది. సోమలింగంగారు భయంతో నాలుగడుగులు వెనక్కి వేస్తాడు.]

గోపి:-అరే! నన్ను చూసి భయపడుతున్నారేమిటి?

సుశీ:- అమ్మా! అన్నయ్యొచ్చాడే అన్నయ్య !!

సోమ:-(తేరుకుని) ఇంతవఱకు అటకపై ఎందుకున్నావురా? నీకోసం మేమంతా వెతికి చస్తుంటే?

కామా:-అయ్యో! నాబాబూ వచ్చావుట్రా! ఇంతసేపు నీకోసం ఎట్లా బెంగపెట్టుకున్నామో తెలుసా?

సుశీ:-అన్నాయ్! అమ్మ నీకోసం చాలాసార్లు ఏడిచిందిరా.

గోపి:-ఈవేళ పరీక్షలు తెలుస్తాయమ్మ! లెక్కలు బాగా చెయ్యలేదు. పొద్దున్నే బడికి వెళ్లితే అప్పటికి ఇంకా బోర్డు కట్టలేదు. వేణుతొమ్మిదింటికి వచ్చి ఫలితాలు చెప్తానన్నాడు. అందుకని... అందుకని...

సోమ:-అందుకని అటకపైన కూర్చున్నావన్నమాట. అయితే ఇంతసేపు ఏమి చేస్తున్నావురా?

గోపి:- పరీక్షలో తప్పితే మీరు కొడతారని అటకపైన కూర్చున్నానండీ. అట్లాగే నిద్రపోయానండీ. క్రింద ఎవరో కేకలు పెడుతుంటే ఇప్పుడే మెలకువ వచ్చిందండీ.

కామా:- నువ్వు ప్యాసైనావుట్రా నాయనా ?!!

(నేను ప్యాసయినానుగా నేను ప్యాసయినానుగా అని గంతులు వేస్తాడు)

కా:-మానాయనే(అని దగ్గరకు తీసికొనును)

సోమ:- సరిసరి. నీకొడుకు ... వికి సంతోషిస్తున్నావా? ఆ... మీతమ్ముడు ఎంత గాభరా... తున్నాడో. గోపిగాడు దొరి... జెలిగ్రామ్ ఇచ్చివస్తాను ఉండు.

(వెళ్తాడు) ★

★ పార్వతి ★

(37 వ పేజి తరువాయి)

లలిత ఏ చిన్న విషయంపైనైనా కో... ఆత్మహత్య చేసుకుంటే వాళ్లి పరు... షలు గంగలో కలిసిపోవూ?' అన్న... వాళ్లి మాటలు అతని చెవుల్లో ... మన్నాయి. 'హరి భగవంతుడా! ... మళ్ళీ ఒక సమస్య వచ్చిపడిందే! ... స్యలకు అంతం ఎప్పుడు వస్తుందో' ఆ... లోలోపల వాపోయాడు వెంక... అతని ఆక్రందన ఆలించినట్లు, చచ్చి... వారిపై కూడా సానుభూతి చూ... లోకంపై కోపం కలిగి, దాని ... చూడకూడదంటూ, కన్నెఱ్ఱతో, ... భగవానుడు, పశ్చిమ దిక్కులో అ... పోయాడు. అంతకన్న భగవంతుడు ... మ రేమీ చెయ్యలేడని నిర్ధారణ ... దూరాన గుడిగంటలు ఠంగ్ ఠంగ్ మ... గాలిలో వినవచ్చాయి. ★

పగులగొట్టుచున్న తలనొప్పియా!

సారిడన్‌ను పుచ్చుకోండి

ఇప్పుడు క్రొత్త, ఆరోగ్య రక్షకమైన అభ్రకపు కాగిత ప్యాకింగులో దొరకును

ఒక బిళ్ల 2 అణాలు.

నొప్పిని పోగొట్టును-విశ్రాంతి నిచ్చును నవోత్సాహము చేకూర్చును.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతం

ఆరోగ్యమునకు బలమునకు

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్, మదరాసు - 17.